

Huvudman

Stiftelsen Västerås Waldorfskola, 8780017110
styrelsen@almaskolan.org

Ärendet

Tillsyn av Almaskolan i Västerås kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Västerås Waldorfskola att senast **tisdag den 1 oktober 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande stöd samt senast **måndag den 3 februari 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande ekonomiska förutsättningar. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 oktober 2024 respektive den 3 februari 2025 skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stiftelsen Västerås Waldorfskola inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stiftelsen Västerås Waldorfskola ska vidta följande åtgärder

Stöd

1. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle innan den 1 oktober 2024 informerar samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens bestämmelser om särskilt stöd (2 kap. 34 § andra stycket, 3 kap. 7, 9 och 12 §§ skollagen). Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats.
2. Se till att de elever som befaras att inte uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att

stöd har getts i form av extra anpassningar, anmäls till rektorn och utreds för behov av särskilt stöd (3 kap. 7 § skollagen). Rektorn ska skriftligen redogöra för vilka elever som, under tidsperioden från skolstart höstterminen 2024 till den 24 september 2024, anmäls för behov av särskilt stöd samt vilket datum anmäl har inkommit. Rektorn ska även skriftligt redogöra för vilket datum en utredning har startas för respektive elev. Huvudmannen ska inkomma med den upprättade dokumentationen i samband med redovisningen.

3. Se till att det av åtgärdsprogram framgår när det särskilda stödet ska följas upp samt vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen (3 kap. 9 § skollagen). Huvudmannen ska inkomma med samtliga beslut om åtgärdsprogram som fattats under tidsperioden från skolstart höstterminen 2024 till den 24 september 2024.
4. Se till att beslut om anpassad studiegång förädlas av att skolan provar att tillgodose elevens behov av stöd genom andra åtgärder om särskilt stöd (3 kap. 12 § skollagen). Rektorn ska skriftligen redogöra för vilka åtgärder om särskilt stöd som har prövats för respektive elev som har fått beslut om anpassad studiegång under tidsperioden från skolstart höstterminen 2024 till den 24 september 2024. Huvudmannen ska inkomma med den av rektorn upprättade skriftliga redogörelsen

Ekonomiska förutsättningar

1. Se till att verksamheten bär sina kostnader (2 kap. 5 § andra stycket 2 p., 26 kap. 3 § 5 p. skollagen).
2. Se till att det egna kapitalet minst motsvaras av det bundna egna kapitalet (2 kap. 5 § andra stycket 2 p., 26 kap. 3 § skollagen).

Huvudmannen ska i samband med redovisningsdatumet inkomma med följande underlag:

- Årsredovisning för 2023/2024 inklusive underskriven revisionsberättelse. Om årsredovisningen inte är fastställd, inkom med en avstämd och rättvisande resultat- och balansrapport för räkenskapsåret 2023/2024.
- Avstämd och rättvisande resultat- och balansrapport för perioden 1 juli 2024 till och med 31 december 2024.
- Skattekontoutdrag för perioden 12 april 2024 till och med 20 januari 2025.
- Beslut om betalningsanstånd från Skatteverket samt huvudmannens redogörelse för plan för betalning av anstånden.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:2380) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 inlett en tillsyn av Almaskolan i Västerås kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Almaskolan följer gällande bestämmelser om stöd. Tillsynen har även omfattat en prövning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 24 april 2024 och 26 april 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram, årsredovisning, preliminär balans- och resultatrapport samt skattekontoutdrag. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

I intervju uppger lärare att de arbetar med extra anpassningar för de elever som behöver det. Lärarna berättar att de bland annat använder extra anpassningar som digitala hjälpmedel, time timers och hörselkåpor samt att extra anpassningar dokumenteras på en digital plattform. Lärarna berättar även att rektorn tillser att lärarna har det material som de behöver för att ge extra anpassningar. En lärare berättar i intervju att hen inte alltid hinner ge extra anpassningar till samtliga elever som behöver det.

Anmälan och utredning om särskilt stöd

I intervju berättar lärare vidare att om de befäras att en elev, trots extra anpassningar, riskerar att inte uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas gör lärarna en anmälan om behov om särskilt stöd via en digital plattform. Anmälan går till rektorn och elevhälsan. Lärarna kan också kontakta rektorn och göra en anmälan till honom direkt. Lärare och representanter för elevhälsan berättar i intervju att efter en anmälan om särskilt stöd har gjorts beslutar rektorn att en utredning om särskilt stöd ska göras. Utredningarna genomförs av lärarna tillsammans med elevhälsan. När en utredning om särskilt stöd är klar beslutar rektorn om eleven ska ges särskilt stöd eller inte samt upprättar åtgärdsprogram om det är beslutat att eleven ska få särskilt stöd.

Rektorn uppger i intervju att det finns vissa elever som borde uppmärksammas av lärarna tidigare så att skolan kan utreda elevernas behov av stöd. Rektorn ger exempel på en elev i årskurs 8 som borde anmälas respektive utredas för behov av särskilt stöd men att detta inte har gjorts.

Av intervju med lärare och representanter för elevhälsan samt av dokumentation, bestående av bland annat åtgärdsprogram framgår vidare att det finns två elever på mellan- respektive högstadiet som har anpassad studiegång som saknar beslut om åtgärdsprogram och eller beslut om anpassad studiegång. Rektorn bekräftar i intervju att eleverna har anpassad studiegång samt att eleverna inte har några åtgärdsprogram eller beslut om anpassad studiegång. Enligt rektorn har skolan inte heller utrett eleverna för särskilt stöd innan eleverna erhöll anpassad studiegång. Vad gäller en av eleverna har skolan inte haft möjlighet att genomföra en utredning om särskilt stöd för eleven eftersom eleven inte varit i skolan i tillräckligt stor utsträckning för att kunna medverka vid en sådan utredning. Vad gäller den andra eleven uppger rektorn att han upptäckte att lärare tillsammans med eleven och elevens vårdnadshavare, på eget initiativ, kommit överens om att eleven skulle ha kortare skoldagar. Rektorn uppger vidare att eleven tidigare har "gått under radarn" men att skolan vid tillfället för intervjun genomför en utredning om elevens stödbehov.

Åtgärdsprogram

Av åtgärdsprogram som Skolinspektionen inhämtat i samband med skolbesöket framgår att det saknas information om när åtgärdsprogrammen ska följas upp samt vem som är ansvarig för utvärdering respektive uppföljning av det särskilda stödet.

Anpassad studiegång

Av dokumentation bestående av bland annat åtgärdsprogram, samt av intervju med rektorn framgår vidare att det på samtliga stadier finns ytterligare elever med beslut om anpassad studiegång. Enligt rektorn har skolan inte provat andra åtgärder om särskilt stöd för dessa elever innan beslut om anpassad studiegång har fattats.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultat på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar enligt 3 kap. 5 § skollagen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodose framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Beslutet om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen. Bestämmelsen avser situationer när andra stödåtgärder inte har gett resultat, till exempel för skoltrötta elever eller elever som av andra skäl inte är tillgängliga för utbildning (prop. 2009/10:165 s. 293).

Utgångspunkten är att samtliga de ämnen som en elev ska få undervisning i under sin tid i en obligatorisk skolform är viktiga för att ge eleven de kunskaper som krävs för den personliga utvecklingen och för fortsatta studier eller i yrkeslivet. Ett beslut om anpassad studiegång bör därför bara fattas i undantagsfall. Vid ett sådant beslut måste dock rektorn, i samråd med lärare, vårdnadshavare m.fl., göra en prioritering av vilka ämnen som eleven ska koncentrera sig på. Regeringen anser att det i en sådan situation är viktigt att de ämnen som prioriteras bl.a. utgörs av sådana ämnen som medför att eleven blir behörig till gymnasieskolan (prop. 2016/17:143 s. 38).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i huvudmannen och skolans arbete gällande stöd. Av utredningen framgår samtidigt att lärare arbetar med extra anpassningar.

Anmälan och utredning om särskilt stöd

Utredningen visar att lärare visserligen uppger att de anmäler elevers behov av särskilt stöd men att det enligt rektorn finns exempel på en elev som dels borde anmälas för behov av särskilt stöd, dels utredas för behov av särskilt stöd.

Av utredningen är det därtill klarlagt att det finns två elever på mellan respektive högstadiet som har anpassad studiegång men att dessa elever inte har utretts för särskilt stöd. Skolinspektionen noterar att rektorn har uppmärksammat eleverna samt att skolan numera har startat en utredning om särskilt stöd för en av eleverna.

Åtgärdsprogram

Av utredningen framgår även att samtliga åtgärdsprogram saknar information om när åtgärdsprogrammen ska följas upp samt vem som är ansvarig för utvärdering respektive uppföljning av det särskilda stödet.

Anpassad studiegång

Därutöver framkommer av utredningen att rektorn har beslutat om anpassad studiegång för elever, utan att skolan först har försökt att tillgodose elevernas behov av stöd genom andra åtgärder om särskilt stöd. Skolinspektionen konstaterar att en förutsättning för att rektorn ska få besluta om anpassad studiegång för en elev är att annat särskilt stöd inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar. Det krävs således att skolan har provat att tillgodose elevens behov av stöd genom andra åtgärder om särskilt stöd samt att rektorn har bedömt att sådana åtgärder inte är tillräckliga innan anpassad studiegång kan beslutas om.

Sammanfattningsvis

Tillsynen har därmed gjort sannolikt att verksamheten vid Almaskolan inte uppfyller skollagens krav vad gäller anmälan och utredning om särskilt stöd samt beslut om åtgärdsprogram. Tillsynen har även gjort sannolikt att verksamheten vid Almaskolan inte uppfyller skollagens krav vad gäller arbetet med anpassad studiegång.

Ekonomiska förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i ärendet inkommit med årsredovisning avseende räkenskapsåret 2022/2023, en preliminär balans- och resultatrapport för perioden juli 2023 till och med mars 2024, uppgift om elevantal vårterminen 2024, skattekontoutdrag för perioden 1 januari 2021 till och med 12 april 2024 samt upplysningar i skrivelse avseende huvudmannens ekonomiska förutsättningar. I ärendet har även Skolinspektionen inhämtat en kreditupplysning från Upplysningscentralen (UC) den 10 maj 2024.

Enligt inkomna underlag framgår att huvudmannen inte bär sina kostnader över tid. Enligt årsredovisningen för 2022/2023 uppgick det årets resultat till minus 1,2 miljoner kronor. Även under de fyra tidigare räkenskapsåren har huvudmannen redovisat negativa resultat. De ansamlade förlusterna för räkenskapsåren 2018/2019 till och med 2022/2023 uppgår till minus 3,3 miljoner kronor. Enligt den preliminära resultatrapporten för perioden juli 2023 till och med mars 2024 uppgick periodens resultat till minus 22 000 kronor. Huvudmannens elevantal har minskat från 170 elever hösten 2018 till 109 elever hösten 2021. Från hösten 2021 tycks elevantalet stabiliserats och uppgår till 113 elever våren 2024.

Huvudmannen beskriver att verksamheten har genomgått en omorganisation efter genomförd översyn av ekonomin då verksamheten har haft flera år av underskott och minskat antal elever. Vidare framgår av kommentarerna att omorganisationen har innefattat översyn av personal och akuta besparingsåtgärder och att åtgärderna började få ekonomiskt genomslag under hösten 2023.

Som en följd av de ansamlade förlusterna är huvudmannens fria egna kapital negativt och uppgick till minus 37 000 kronor per den 30 juni 2023. Den preliminära förlusten om 22 000 kronor för perioden juli 2023 till och med mars 2024 visar att det fria egna kapitalet inte har återställts och är fortsatt negativt.

Betalningsförmågan har över tid försvagats. Det framgår att omsättningstillgångarna understiger de kortfristiga skulderna med 57 000 kronor per 31 mars 2024. Under de fem tidigare räkenskapsåren har omsättningstillgångarna överstigit de kortfristiga skulderna. Att omsättningstillgångarna understiger de kortfristiga skulderna innebär att huvudmannen har fler skulder att betala inom ett år än vad de har tillgångar att betala med. Av skattekontoutdraget framgår att huvudmannen har tillfälligt

betalningsanstånd avseende skatter och avgifter om 1 miljon kronor för två redovisningsperioder. För övriga redovisningsperioder framgår inte några fall av kostnadsräntor på grund av sena inbetalningar av skatter och avgifter. Betalningsanstånden är redovisade som en kortfristig skuld i balansräkningen per 31 mars 2024. Det finns inga betalningsanmärkningar eller någon skuld hos Kronofogden enligt kreditupplysning daterad den 10 maj 2024.

Rättslig reglering

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat grundskola. Godkännandet ska lämnas om den enskilde bland annat har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen (2 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlopande uppfyller kraven i 2 kap. 5 § (26 kap. 3 § skollagen).

I förarbetena till skollagen anges att den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kravet gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Det kan bli aktuellt att ingripa mot en aktör om ekonomin kraftigt försämras, till exempel genom vikande elevunderlag eller att aktörens tillgångar minskar, på ett sådant sätt att det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av godtagbar kvalitet enligt lagar och andra föreskrifter. Om verksamheten visar ett underskott bör det vägas in om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skälig tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt. Vidare anges att om en tillsynsmyndighet konstaterar att det finns risk att verksamheten inom en nära framtid kommer att gå i konkurs bör detta vara ett skäl att ingripa mot verksamheten (prop. 2017/18:158 s. 50 och 112).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Av utredningen framgår att huvudmannen inte har burit sina kostnader över tid, vilket har lett till att huvudmannen saknar medel att hantera förluster då det fria egna kapitalet är negativt. De ekonomiska underlagen visar även att betalningsförmågan över tid har försvagats till följd av de ansamlade förlusterna. Huvudmannen har beviljats betalningsanstånd som ännu inte återbetalats, vilket indikerar att betalningsförmågan är och har varit begränsad. Skolinspektionen

bedömer att huvudmannen har finansierat förlusterna genom anstånd med betalningar till det allmänna. Skolinspektionen bedömer vidare att det sammantaget finns risk för att huvudmannen inom snar framtid inte kommer kunna betala sina skulder när de förfaller till betalning som följd av att huvudmannen inte bär sina kostnader samt att det fria egna kapitalet är negativt. Huvudmannens bedöms därmed inte ha utrymme för nödvändiga investeringar.

Skolinspektionen kan se att huvudmannens resultat har förbättrats väsentligt enligt den preliminära resultatrapporten för innevarande räkenskapsår. Detta förändrar dock inte Skolinspektionens bedömning ovan.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte uppfyller skollagens krav om att en huvudman ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stiftelsen Västerås Waldorfskolas verksamhet vid Almaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller stöd. Därtill uppfyller Stiftelsen Västerås Waldorfskola inte författningarnas krav vad gäller ekonomiska förutsättningar. Det finns därför skäl att förelägga Stiftelsen Västerås Waldorfskola att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av Tonny Johansson.

Utredaren Madeleine Åberg har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Manal Abu Zarur och ekonomen Hanna Abrahamsson medverkat.